

Bilag E: Optegnelser i Væggerløse kirkebog

Kilde: Væggerløse kirkebog 1687-1766

21/6 1688

Den 21. Juni blev jordet Morten Pedersens søn af Hasselø, Peder, 15 år gammel. Han faldt ud af en ege [ved] Flatø, da han med 4 andre børn, alle yngre end han, ville sejle hjem lige for en vind fra Nykøbing. Denne sad til agters med en åre, og da åren skændt og gled over tolden, faldt han baglæns ud og tog åren med sig, som han længe holdt sig oppe ved i vandet, men de andre vare alle unge og uforstandige og kunne ej få sejlet ind og komme ham til hjælp. Hans bedrøvede forældre havde således mist en søn tilforn i vandet ved Hasselø.

10/2 1689

Ditto blev ført til jorden Niels Folmers udøbte pigebarn af Hasselø, som var 5 eller 6 dage gammelt. Forældrene bør begge efter kongelig lov stå åbenbar skrifte, fordi de forsømede deres barns dåb.

26/5 1689

Skriftede åbenbar Niels Lauridsen Folmer af Hasselø og hans hustru efter vor kongelige danske lov libr. II cap. V artic. 7., fordi de havde forsømt deres barns dåb, som levede på sjette dag og døde uden dåb.

12/4 1691

*Begravet gamle Gørvel af Hasselø, som længe havde været fra sin sans og fornuft og i vildelse havde skåren et stort hul i sin strube, som dog blev lægt, Hasselø mænd måtte have øje på hende om dagen og om natten lukt de hende inde i en vrå, hvoraf hun ej selv kunne komme ud. Hendes ægte-
mand ved navn, [mangler] var for mange år siden bortløben fra hende med en hore, og blev aldrig hørt eller spurgt. Hun var 69 år gammel.*

22/6 1691

Begravet Hans Olufsen Hare af Hasselø 53 år gammel. Han faldt ud af sin ege på sin hjemrejse fra Nykøbings strandmølle, mølleren som stod oppe i møllen berettede, at hans hat blæste af hans ho-

ved, og da han ville i hast gribe efter den, styrt han ud, og egen drev fra ham, så han der måtte sætte livet til.

25/3 1693

Begravet en fattig tiggermand ved navn Niels Friis, som kom fra Lolland over til Hasselø, hvor han døde til fogedens, Hans Stanges, straks dagen efter, han der til landet var ankommen, alle bomændene skød brædder sammen til en kiste, min k. hustru gav et lagen at svøbe ham udi, klokkerne blev ringede for ham, min vogn tog ham op fra stranden, jeg prædikede ligprædiken og degnen sang, så han efter den måde kom meget skikkelig til jorden. NB. mine heste løb løbske med den døde mand, og som de rente stangen i jorden mod grøften ved næssletten, så blev de der stående.

3/9 1693

Ditto absolveret publici Anders Hansen Væver i Bruserup [tidligere Hasselø] efter Birkefogedens dom, fordi han havde brugt Karen Lommelevs med signeri til sit skulderblad, han havde slaget af led ved et ulykkeligt fald af en hest. Signekonon blev kagstrøgen ved Ønslev rettersted og landet forvist, der var fast ikke et sogn her i landet, der var jo nogle som, fordi de havde brugt hende, måtte stå åbenbar skrifte, i Skelby sogn 6.

20/9 1694

Begravet Ole Hansen Stange her af byen 46 år gammel [Hans Stanges søn] NB. han fik en sort blære på sin nedre læbe, den åd tid efter anden sværligen om sig, han gav sig under mester Anthoni Bartskeerers hånd og kur i Nykøbing, som foregav, at det var et vandkræft, skar det derfor ud dybt ned i læben, men det ville ej lade sig læge, men åd hans ganske nedre mund, og hans hage ned i struben bort. Tænderne i hans mund faldt ud, så han efter 5 års store ustandende smerte, elendelig udsultet, døde, jeg havde nok at gøre med ham i de første år, så tit og ofte som han af utålmodighed truede at ville omkomme sig selv.

10/1 1697

Jordet fogeden af Hasselø Hans Stange 82 år gl. NB: Han havde levet 62 år i ægteskab med sin hustru, som endnu lever og er 3 år ældre end han var. Han var en meget flittig og forsynlig [forudseende/omhyggelig] mand, og ved god velstand. Hans egen brodersøn Hans Boesen havde ført ham i vanrygte for hekseri, og det af denne årsag: Hans Boesen lod tække på sit hus og bad landmænde-

ne om nogle langhalm til hjælp, og da Hans Stange gav ham 2 langhalms kærve, fandtes der i toppen på den ene, et andeæg, og som Hans Boesen nogen tid derefter blev syg og sengeliggende, så mistænkte han sin farbroder Hans Stange, at han havde ført ham den sygdom på, og det ved det andeæg, hvilket vanrygte dagligen mere og mere tiltog, og manden blev udråbt for at kunne gøre trolddom. Og da Anne Palles af Taaderup som den 4 aprilis 1693 blev halshugget og brændt, så og Anne Kruses af Ulslev, som døde i fængslet, blev anholden for trolddom, som de også bekendte herhjemme så og for det høje herskab i København, hvor de var henførte, da udlagde de denne gamle foged, og sagde han var deres trommeslager, hvorfor han blev ført til slottet, men blev af dommerne frikendt for den beskyldning. Han lå nogle år på sin seng og højlig af mig blev ængstet om samme handel, men kaldede Gud altid til vidne indtil sit allersidste, at han var uskyldig, og vidste af ingen trolddomskunst, han var ellers en meget tjenstvillig mand imod alle. Dette for mine k. efterkommere.

18/4 1697

Begravet Hans Pedersen Boesen, skipper af Hasselø, 64 år gammel. NB. denne mands søn, Ole Hansen Boesen, sejlede længe med sin fader og var hos hannem, men som de måtte ikke fare, uden en af dem ville tage borgerskab, så tog sønnen Ole Boesen borgerskab og tog logement i Nykøbing hos Osvald Eggertsen, en gl. skomager, og som han nylig var bleven gift med en fremmed kvindes person (af navn Ingeborg) som før havde været besøvet, så lagde hun sig i daskeri med Ole Boesen, og djævelen var så i spillet med dem, at de forgav den gamle mand i en potte grød, hvilket gik dog så af, og ingen tænkte, at han var død af andet end af helset. Nu hændede det sig, at Ole Boesen med sin faders lidet skiberum sejlede ad Lübeck, hvor Ole Boesen havde forlovet sig med en dansk pige ved navn Katrine, hvilken, der hun den rejse fornam, at han ville sadle om, og intet holde sit løfte, lod hun ham stævne for rådet i Lübeck, som lod ham arrestere med skib og gods, at han enten skulle holde sit løfte, eller give hende en summa penge, og da han vedstod, hun var hans forlovede fæstemø og sagde sig at ville komme igen og hente hende hjem, måtte han dog der lade sig vie ved hende, og førte hende så her til Nykøbing med sig. Da han kom til Nykøbing, beklagede han sig for vores velbyrdige hr. biskop, doktor Thomas Kingo, som da var her i landet til landemode og kirke-regnskab og foregav, hvorledes han imod sin vilje af de lübske herrer var nødt og tvungen til, ved arrest og beslag, at lade sig vie ved hende, og da han det ikke kunne bevise, lagde han over med Ingeborg Osvalds, hvorledes de kunne blive den unge kvinde kvit, og købte en skillings simle og flakte den, lagde så rottekrudt [arsenik] på den ene part og oversmurte det med smør, den anden del

smurte han smør på til sig selv og lagde dem på hinanden, så bad han Katrine følge sig her ud til Hasselø til sin fader, og undervejs gav han hende den forgiftede halve simle, som hun opåd og bed selv så på den anden halve del, førte hende så til sin faders hus, hvor hun straks begyndte at bryde sig, og fandt stor brynde og pine i sin mave, dagen der efter førte faderen hende til Nykøbing, hvor hun blev besøgt af doktor Bøhme, som fik mistanke til manden, at han skulle givet hende forgift ind, og da hun var død, lod magistraten hende opskære, og fandt landmedicus, doktor Bøhme hendes mave at være igennembidt af forgiften, hvilket der Ole Boesen så, gik han til bekendelse og blev tillige med Ingeborg sat i byens fængsel, og efter ordentlig proces, blev de begge tirsdagen den 25. oktober 1692 uden for Nykøbing i sømarken halshugne og lagt på stejle, hans legeme og hoved blev straks stjålet bort, men hendes lå der nogle år på stejlen. Omsider blev hendes legeme også borte en nat, og som der da lå en bruchsnider [?] i Nykøbing, mente folk, at han havde ladet hendes døde og fortørrede legeme borttage at berede til pulver. Og som Ingeborg Osvalds havde brugt adskillig kogleri og signen for at blive sin gl. mand kvit, så kom det for lyset, hvorledes en kvinde ved navn Karen Lommelevs af Brarup sogn havde brugt adskillige indbildede kunster for at skille dem ved den gl. Osvald, og da alt dette ville intet hjælpe dem af med ham, gav de ham rottekrudt ind, og da Anne Palles af Taaderup blev halshugget og brændt ved Ønslev galge, da blev denne Karen Lommelevs kagstrøgen og forvist landet, den anden heks, Anne Kruses af Ulslev, døde i fængslet på slottet og blev udslæbt og brændt på Bruseby mark på rettersteden. Denne Hans Pedersen Boesen, som var en farlig uforligelig mand, blev hastig syg og døde og blev ej betjent med sakramentet, såsom jeg vidste der intet af eller blev fordret.

28/11 1697

NB. denne dag gik Hasselø folk til kirken over isen nordre strøm skaaret [?], og anden morgen var al isen borte.

21/2 1699

Jordet Maren Stanges af Hasselø 84 år. Havde levet 62 år i ægteskab med sin salige mand Hans Stange, foged af Hasselø.